

Niet terugkijken blijkt onmogelijk

LITERATUUR

JOGCHUM ZIJLSTRA

'In Wichelen heeft er tien maanden niemand met ons gesproken', zegt Rima, die eerder bijna een jaar in een asielcentrum in Wallonië zat. 'Zo werden we gewantrouwd.' Rima en Mourad zijn Syrische vluchtelingen uit Aleppo. Ze werden als christenen bedreigd door islamitische fundamentalisten en besloten te vluchten. Het boek gaat niet over Syrische vluchtelingen, ze figureren slechts op één pagina. En toch blijft deze korte scène hangen omdat ze laat zien hoe – in het algemeen gesproken – de houding ten opzichte van vluchtelingen in de loop van enkele tientallen jaren is veranderd. De wijze waarop de Syriërs werden ontvangen staat in meer dan schril contrast met de hartelijke opvang van de Vietnamese bootvluchtelingen enkele tientallen jaren eerder. Chris de Stoop (1958), auteur van

onder andere de bestseller *Dit is mijn hof* (2015), werd geraakt door wat zich al jaren op de Middellandse Zee afspeelt en besloot een boek te schrijven over bootvluchtelingen. Hoe is het om je geboortegrond te verlaten? Wat gebeurt er dan met je? In *Wanneer het water breekt* vertelt hij het waargebeurde verhaal van de visser Hung, zijn dochter Quyen en dat van een aantal andere opvarenden van de boot waarmee Hung Vietnam ontvluchtte. Na de Franse kolonisten en de Vietnamoorlog volgde de communistische overheersing, die voor vele duizenden de drijfveer was om te vertrekken. Eveneens vele duizenden zijn verdrongen, maar Hung en zijn medevluchtelingen hadden geluk. Ze werden in augustus 1981 na dagen gered door een Belgisch schip. Jaren later blijken de meesten een succesvol leven te leiden in België, Amerika of Australië. Maar zelden zonder gevoelens van ontheemding.

Het boek is wat fragmentarisch, maar staat vol indrukwekkende verhalen over de dramatische dagen op zee, over verscheurde families, over mensen die zijn losgerukt van hun geboortegrond. 'Het is typisch voor Vietnamezen dat ze zich aanpassen. Als je reist met de rivier, buig je mee met de bochten van de rivier. Ik wilde vooruit, westers leven, niet terugkijken', zegt Quyen. Toch blijkt het opnieuw wortelen een levenslange opgave. Hoe pas je je aan en bewaar je toch je authenticiteit? Hoe vind je je weg tussen het aanpassen in de westerse wereld en het hooghouden van Vietnamese tradities? De Stoop laat op overtuigende wijze zien dat migratie geen eenmalige actie is maar een levenslange en diepgevoelde breuk.

- + belangrijk thema
- + confronterend
- wat fragmentarisch

Wanneer het water breekt

CHRIS DE STOOP. UITG.
 DE BEZIGE BIJ, AMSTERDAM 2018. 279 BLZ.
 € 21,99

